

Nr 81.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om pension eller understöd åt vissa personer.

(5:e avd.)

Statsutskottet får härmed avgiva utlåtande i anledning av väckta motioner om beredande av pension eller understöd åt vissa anställningshavare i statens tjänst m. fl.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån ej redogörelse i det följande lämnas, hänvisa till vederbörande motioner.

1:o) **F. d. befattningshavaren hos »Shanghai Municipal Council» Axel Theodor Dahl.** I motionen II: 189 hemställer herr *Håstad*, att riksdagen måtte på i motionen angivna villkor bevilja förutvarande finansinspektören i Shanghais internationella zon A. Th. Dahl ett skäligt avvägt årligt understöd, så länge han ej kan utfå den honom tillerkända pensionen från Shanghai.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen i huvudsak följande.

Svenske medborgaren Axel Theodor Dahl, som åren 1894—1936 varit anställd i Shanghai, Kina, avgick med utgången av år 1936 med pension från sin befattning som »Bureau Chief Inspector» i finansavdelningen vid Shanghai Municipal Council. Pensionen fastställdes med ledning av inbetalda avgifter till £ 27.10.8 per kvartal och utbetalades till och med december 1941, varefter, trots ansträngningar från kungl. utrikesdepartementet, ingen vidare utbetalning ägt rum.

Vid 1951 års riksdag väcktes en motion (II: 354) vari hemställdes att till Dahl av statsmedel i förskott utbetalades hittills upplupna ej utbetalda pensionsbelopp jämte ränta ävensom i framtiden förfallande pensionsbelopp, allt mot förbindelse från Dahl att till svenska staten återbetala dessa förskott, när betalning från kinesisk sida erlægges, eller att från och med den 1 juli 1951 förskottera förfallande pensionsbelopp mot avgivande av motsvarande förbindelse.

Statsutskottet (utlåtande nr 118/51) avstyrkte motionen men framhöll bland annat att enligt vad utskottet inhämtat lärer Storbritannien vara det enda land, som förskotterat icke utbetalda pensioner till medborgare, vilka varit anställda vid de internationella förvaltningsorganen i Shanghai. Från dansk och norsk sida hade emellertid på diplomatisk väg hänvändelser gjorts hos svenska utrikesdepartementet med förfrågan om de svenska myndigheternas inställning till frågan. Även med behjärtande av den ömmande situation, som uppkommit för Dahls vidkommande, ansåg sig utskottet icke för det dåvarande kunna föreslå riksdagen några åtgärder i anledning av den väckta motionen. Utskottet förutsatte emellertid att Kungl. Maj:t, därest en undersökning av övriga hithörande fall berörande svenska

medborgare eller fortsatta kontakter med danska och norska myndigheter därtill kunde giva anledning, skulle komma att för riksdagen framlägga av förhållandena påkallade förslag.

I ovannämnda motion anfördes som stöd bland annat att Dahl i underdånig ansökan den 10 maj 1949 hemställt att svenska staten måtte förskottera honom tillkommande upplupna ej betalda pensionsbelopp, som den 30 juni 1949 uppgingo till £ 825.18.8, ränta oräknad. Dahl förklarade sig samtidigt villig att ersätta svenska staten dessa förskott av medel, som kinesiska regeringen i framtiden komme att ställa till hans förfogande.

Shanghai Municipal Council förvaltade det internationella området i Shanghai, i vars styrelse bland andra Sverige deltog genom sin diplomatiska representant där. Den ställning Dahl intog i Shanghai måste därför betraktas såsom annorlunda än en utlandssvensks i enskild tjänst.

På grund härav och med hänsyn till Dahls framskridna ålder (född 1873) samt då denne under sin långa tjänstetid utomlands enligt skilda utsagor alltid på ett framstående sätt hedrat sitt fädernesland, föreligger enligt undertecknads mening starka skäl för att Dahls underdåniga framställning beaktas.

Utskottet anförde i sitt ovan citerade utlåtande att flera än Dahl befunne sig i samma ställning och följaktligen skulle kunna åberopa liknande skäl för att deras pension förskotterades av svenska staten. Såvitt undertecknad kunnat utröna saknar man emellertid på vederbörligt håll kännedom om något dylikt likartat fall, vadan några konsekvenser ej torde kunna uppstå om hjälp nu beredes Dahl. Med hänsyn härtill och då Dahl nu försatts i en synnerligen brydsam ekonomisk situation genom att pensionen från kinesiska regeringen uteblivit, synes det mig skäligt att riksdagen omprövar frågan. Skulle riksdagen icke anse en förskottering av pensionen utgöra den bästa metoden att bringa Dahl hjälp i hans prekära läge vill jag föreslå att Dahl beviljas ett årligt engångsunderstöd att utgå med det belopp, som riksdagen med hänsyn till hans behov och speciella ställning finner skäligt. Till beslutet må riksdagen knyta det villkoret att understödet skall upphöra, om Dahl utfår sin pension, och att Dahl skall förpliktigas att till staten återbetala det av honom uppburna understödet, därest hans pension utbetalas retroaktivt.

Utskottet. Enligt vad utskottet inhämtat, har sedan Dahls pensionsfråga år 1951 behandlades av riksdagen genom utrikesdepartementet ytterligare kontakt etablerats med vederbörande danska och norska myndigheter angående eventuella åtgöranden från Danmarks och Norges sida syftande till ekonomiskt bistånd åt med Dahl jämförliga f. d. befattningshavare från dessa länder. Därvid har klarlagts, att från dansk sida några positiva förslag till en lösning ännu icke framkommit, men att vederbörande danska myndigheter med uppmärksamhet följer utvecklingen av det föreliggande problemet i de båda grannländerna. Norska utrikesdepartementet har anmält sin avsikt att underställa norska finansdepartementet förslag till ersättning åt norska f. d. tjänstemän vid Shanghai Municipal Council.

Utskottet hyser alltjämt den meningen, att — därest åtgärder i motionens syfte anses påkallade — initiativet bör utgå från Kungl. Maj:t, varvid

torde böra eftersträvas en för de tre nordiska länderna såvitt möjligt likformig behandling av det förevarande spörsmålet. Vid angivna förhållande anser utskottet sig icke böra tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet hemställer därför,

att motionen II: 189 icke må av riksdagen bifallas.

2:o) **Förre byråsekreteraren K. G. Redin** (*förhöjd pension*). I de likalydande motionerna I: 80 och II: 109, väckta den förra av herrar *Lundgren* och *Lundqvist* samt den senare av herr *Kyling* och fröken *Wetterström*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Redin skall komma i åtnjutande av pensionsförmåner enligt lönegrad Ca 27 i stället för enligt lönegrad Ca 25.

Till stöd för det väckta förslaget anföres i motionen II: 109 följande.

I lika lydande motioner till 1952 års riksdag (I: 64 och II: 93) hemställades att riksdagen måtte besluta, att förre byråsekreteraren i försvarets civilförvaltning **K. G. Redin** vid avskedstagandet den 1 oktober 1952 skulle komma i åtnjutande av pension enligt lönegrad Ca 27 i stället för lönegrad Ca 25, till vilken Redin — sedan riksdagen numera bifallit propositionen 1952: 107 — hänförts från och med den 1 juli 1952.

Byråsekreteraren hos försvarets civilförvaltning **K. G. Redin** antogs såsom extra tjänsteman hos kungl. arméförvaltningen 1914, innehade vikariat å notarie- (byråsekreterare-) tjänst 1923 och erhöll notarietjänst å extra stat 1924 samt fullmakt å notarietjänst 1931. Han erhöll avsked med pension från och med den 1 oktober 1952.

Under tiden 10 oktober 1932—30 juni 1937 uppehöll Redin en å extra stat i nuvarande 27 lönegraden uppförd befattning såsom sekreterare å dåvarande arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse. Enligt 1936 års härorganisation utbyttes emellertid nämnda sekreterarbefattning mot notariebefattning (byråsekreterare) i nuvarande 25 lönegraden från och med den 1 juli 1937. Redin uppbar då lön enligt dåvarande 26 löneklassen men var i sin ordinarie befattning hänförd till dåvarande 24 löneklassen. Såsom kompensation för den avlöningsminskning Redin sålunda skulle komma att vidkännas från och med den 1 juli 1937 föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1937 års riksdag, att Redin så länge han kvarstode i dåvarande 21 lönegraden för notarie måtte tillerkännas ett personligt lönetillägg motsvarande skillnaden mellan nettobeloppen å de båda tjänsterna, uppgående till 807 kronor, inberäknat dyrortstillägg men frånsett dyrtidstillägg.

Mot nämnda förslag fann riksdagen ej anledning till erinran.

Med hänsyn till de nya avlöningsbestämmelser, som skulle gälla från och med den 1 juli 1939, föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1939 års riksdag, att ifrågavarande lönetillägg måtte upptagas med 873 kronor, motsvarande skillnaden mellan nettolönerna enligt 26 och 24 löneklasserna i löneplanen A i det nya civila avlöningsreglementet. Förslaget vann riksdagens bifall, och under budgetåren 1939/1940—1946/1947 utgick lönetillägget med nämnda belopp. Från och med budgetåret 1947/1948 har tillägget enligt Kungl. Maj:ts särskilda brev, senast den 1 juni 1951, utgått med ett till 876 kronor för år avrundat belopp.

Redin, som den 30 juni 1931 erhöll fullmakt å en numera till 25 lönegraden hänförlig befattning, har sålunda på grund av ämbetsverkets förordnande samt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut åtnjutit dels lön enligt 27 lönegraden under tiden 10 oktober 1932—30 juni 1937 — därav cirka 5 månader med vikariatsersättning — dels ock det på ovan angivna sätt bestämda lönetillägget för tiden därefter till och med avgången ur tjänst den 30 september 1952 eller under närmare 20 år. Dessa tidsperioder utgör mer än hälften av hans anställningstid hos ämbetsverket och sammanfaller — med undantag för tiden 1 juli 1931—9 oktober 1932 eller endast omkring 1 år och 3 månader — med den tid han såsom ordinarie tjänsteman varit med fullmakt knuten vid ämbetsverket. Det vore därför med rättvisa överensstämmande, att Redin vid avskedstagandet erhåller pension enligt lönegrad Ca 27 i stället för lönegrad Ca 25.

Enligt statsutskottets utlåtande nr 59/1952 borde det *i första hand* ankomma på Kungl. Maj:t att pröva huruvida i motionerna anförda omständigheter kunde motivera, att Redin vid avgången ur tjänst bereddes pension på grundval av pensionsunderlaget i en högre lönegrad än den för hans innehavande befattning gällande.

Sedan riksdagen meddelat beslut i enlighet med utskottets utlåtande har Redin hos Kungl. Maj:t anhållit att vid avgången ur tjänst den 30 september 1952 komma i åtnjutande av pension enligt lönegrad Ca 27 eller den högre lönegrad, som tjänstemän i denna grad framdeles må komma att tillhöra. Enligt beslut den 29 augusti 1952 har Kungl. Maj:t funnit ansökningsen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

De handlingar, som legat till grund för Kungl. Maj:ts nämnda beslut och handlingar i vissa befordringsärenden, där Redin anmält sig såsom sökande till tjänst i 27 lönegraden, har icke givit oss anledning frångå vår i nämnda motion uttalade mening, att Redin borde beredas högre pension än som tillkommer honom i hans ordinarie befattning såsom byråsekreterare i nuvarande 25 lönegraden.

Såsom i de nu väckta motionerna erinras, har Redin — efter det fjolårets riksdag funnit det böra i första hand ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida omständigheterna kunde motivera, att Redin vid avgången ur tjänst bereddes pension på grundval av pensionsunderlaget i en högre lönegrad än den för hans innehavda befattning gällande — hos Kungl. Maj:t gjort framställning om förhöjd pension.

I ett den 15 maj 1952 avgivet utlåtande över denna framställning har *försvarets civilförvaltning* anført i huvudsak följande.

Redin uppehöll under tiden den 10 oktober 1932 — den 30 juni 1937 en å extra stat i dåvarande lönegraden B 24 uppförd befattning såsom sekreterare vid dåvarande arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, därav under tiden den 10 oktober 1932 — den 17 mars 1933 såsom vikarie under vakans. Befattningen indrogs från och med den 1 juli 1937 och ersattes med en notariebefattning i dåvarande 21 lönegraden. Av det vid statsverkspropositionen 1937 fogade statsrådsprotokollet framgår, att Redin, som i anledning av nämnda omorganisation återgick till sin notarietjänst, ansågs böra erhålla kompensation för härav föranledd löneminskning. Med utgångspunkt från Redins löneklassplacering före och efter omorganisationen ut-

verkades för honom ett personligt lönetillägg motsvarande skillnaden mellan nettobeloppen i dåvarande 26 resp. 24 löneklasserna löneplan B, uppgående till — inberäknat dyrortstillägg men fransett dyrtidstillägg — 807 kronor, vartill kom dyrtidstillägg, vilket omedelbart före den 1 juli 1939 utgjorde 8 kronor för månad. Lönetillägget skulle utgå, så länge Redin kvarstode i 21 lönegraden.

Efter ikraftträdandet den 1 juli 1939 av civila avlöningsreglementet fastställdes det personliga lönetillägget till 873 kronor i ett för allt, motsvarande skillnaden mellan nettobeloppen i 26 och 24 löneklasserna i dåvarande löneplan A. Beloppet har sedermera icke undergått annan jämkning än att vid ikraftträdandet den 1 juli 1947 av Saar detsamma höjdes till 876 kronor för år för att erhålla ett med tolv jämnt delbart krontal. Tillägget skulle alljämt utgå så länge Redin kvarstode i numera 24, förutvarande 21 lönegraden.

Såsom framgår av det ovanstående har Redin fr. o. m. den 1 juli 1937 åtnjutit visst personligt lönetillägg, som ursprungligen beräknats att i huvudsak motsvara den faktiska löneminskning han vidkändes vid frånträddandet av sekreterartjänsten, nämligen skillnaden mellan lön enligt de förenämnda 26 och 24 löneklasserna, varå skulle räknas dyrtidstillägg. Däremot har storleken av lönetillägget icke bestämts med utgångspunkt från att Redin skulle vara tillförsäkrad samma löneställning som om han kvarstått i den av honom å extra stat innehavda tjänsten. Detta framgår bl. a. av den fr. o. m. den 1 juli 1939 vidtagna ändringen, att å det personliga lönetillägget icke skulle utgå rörligt tillägg, vilket medförde att det personliga lönetillägget i realiteten minskades med 30 kronor för år. Från nämnda tidpunkt har det personliga tillägget praktiskt taget varit oförändrat och ej följt med de lönejämknings, som föranletts av levnadskostnadernas stegring. Efter den från 1 januari 1952 gällande förhöjningen av löner enligt statens löneplansförordning motsvarar det till Redin f. n. utgående tillägget icke ens skillnaden mellan lön i nuvarande 28 och 27 löneklasserna, löneplan 1, Saar.

Det är sålunda icke riktigt, såsom uti de av Redin åberopade motionerna gjorts gällande, att Redin skulle ha åtnjutit lön enligt 27 lönegraden under närmare 20 år.

Vid bifall till proposition 1952:107¹ kommer Redin att fr. o. m. den 1 juli 1952 uppflyttas till 25 lönegraden med därav följande högre pensionsförmåner.

Det må framhållas, att det vid omorganisation ofta inträffat, att extra ordinarie tjänsteman efter långvarig tjänstgöring blivit uppsagd från sin anställning och nödgats tillträda eller återgå till tidigare innehavd lägre befattning. Även om övergångsvis utgående lönekomensation därvid ifrågakommit, har, såvitt civilförvaltningen har sig bekant, vederbörande aldrig tillerkänts högre pensionsförmån än som utginge för den vid pensionstillfället innehavda tjänsten. Redin har på grund av sin relativt kortvariga anställning i viss högre tjänst — icke fullt 4¼ år — under nära 15 år åtnjutit ett personligt lönetillägg med sammanlagt över 13 000 kronor. Det förefaller som om han härigenom måste anses tillräckligt tillgodosedd. Civilförvaltningen kan på grund av vad sålunda anförts icke tillstyrka bifall till ansökningen.

¹ Propositionen bifallen av 1952 års riksdag.

Statskontoret har anslutit sig till vad civilförvaltningen anfört.

Kungl. Maj:t har, såsom ock i de nu väckta motionerna erinras, genom beslut den 29 augusti 1952 lämnat Redins framställning utan bifall.

Utskottet finner sig sakna anledning intaga någon annan ståndpunkt till Redins pensionsfråga än den, som innefattas i Kungl. Maj:ts nyligen meddelade avslagsbeslut. Enligt utskottets mening har Redin genom redan vidtagna anordningar erhållit tillräcklig compensation för att han på sin tid, efter att under ej fullt fem år ha uppehållit högre tjänst, nödgats återgå till den egna befattningen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

att motionerna I:80 och II:109 icke må av riksdagen bifallas.

3:o) **Överstelöjtnanten H. G. Hainer** (*förhöjd pension*). I motionen II: 13 hemställer herrar *Nyberg* och *Andersson* i Ronneby, att överstelöjtnant H. G. Hainer i Karlskrona måtte fr. o. m. den 1 oktober 1950 komma i åtnjutande av full tjänste- och familjepension såsom kapten på aktiv stat vid intendenturkåren.

Till stöd härför anföres i motionen följande.

Enligt 1936 års försvarsordning indrogs Kronobergs regementes detachement i Karlskrona (I 11 K). Såsom regementsintendent tjänstgjorde dåvarande kaptenen vid intendenturkåren H. G. Hainer. I och för avveckling av förbandet och det under detta i förvaltningshänseende lydande kompaniet ur Göta ingenjörkår (Ing 2 K) kvarbeordrades Hainer tills vidare. Då en majorsbeställning på reservstat vid intendenturkåren blev ledig erhöll Hainer denna från och med den 17 oktober 1936. Vid övergång till reservstat räknade Hainer med att reservstatens löne- och pensionsförmåner även i framtiden skulle bibehållas i orubbad relation till den aktiva personalens löner och pensioner.

För avvecklingen av förbandet var det av värde att den ordinarie regementsintendenten fick fullfölja densamma, och Hainer kvarbeordrades därför såsom chef för avvecklingsorganisationen intill den 31 mars 1940. Från Hainers sida var intet att erinra häremot, då Hainers övergång till reservstat icke var motiverad av sökandet av någon civil anställning. På grund av inträffad beredskapstjänst och omorganisation till infanteribefälhavarstab i Karlskrona kvarstod Hainer i oavbruten sammanhängande tjänstgöring intill den 1 oktober 1950.

Den 10 maj 1950 ingick Hainer med underdånig framställning att vid avgång ur tjänst komma i åtnjutande av full tjänste- och familjepension i likhet med kapten på aktiv stat vid intendenturkåren. Framställningen tillstyrktes av statskontoret. Enligt beslut den 16 mars 1951 föranledde framställningen icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Hainer kom till följd därav att erhålla reducerad pension såsom major på reservstat, räknat från övergången till reservstat den 17 oktober 1936 vid en ålder av 48 år.

Starka skäl synes tala för att Hainer bör komma i åtnjutande av full tjänste- och familjepension såsom kapten på aktiv stat vid intendenturkåren. Speciella förhållanden föreligger i detta fall. Indragningen av förbandet var den direkta anledningen till Hainers övergång till reservstat. En

sammanhängande militär tjänstgöring i 40 år synes väl motivera full pension. För statens del har det varit av värde att Hainer kvarstod i tjänst, varigenom hans mångåriga erfarenhet särskilt beträffande marina förhållanden kunde utnyttjas under hela avvecklingsperioden och den därpå följande omorganisationsperioden. Vederbörande militära myndigheter har också givit uttryck för sin erkänsla genom att tillerkänna Hainer överstelöjtnants tjänsteställning.

Såsom i motionen erinras, har Hainers pensionsfråga redan prövats av Kungl. Maj:t utan att föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I anledning av en av Hainer den 10 maj 1949 hos Kungl. Maj:t gjord ansökan om förhöjda pensionsförmåner anförde *försvarets civilförvaltning* till en början, att frågan huruvida och i vad mån Hainer kunde komma i åtnjutande av pensionsförbättring finge bli beroende av de bestämmelser, som eventuellt komme att utfärdas i anledning av ett utav statskontoret framlagt förslag till provisorisk förbättring av reservstatspersonalens pensionsförmåner.

Statskontoret anförde i utlåtande den 12 augusti 1949 för sin del i huvudsak följande.

Av handlingarna framgår, att Hainer, som är född den 27 juni 1888, den 17 oktober 1936 övergått å reservstat i samband med 1936 års försvarsbeslut angående indragning av, bl. a. Kronobergs regementes detachement i Karlskrona, där han under en följd av år varit placerad såsom regementsintendent. Fr. o. m. samma dag förordnades han att under en övergångsperiod uppehålla regementsintendentsbefattningen vid detachementet. Efter detachementets avveckling har han varit och är alltjämt förordnad såsom intendent eller förvaltningsofficer vid en särskilt organiserad infanteribefälhavarstab i Karlskrona. Hainer har sålunda i en följd alltsedan övergången till reservstat, vilken synes ha varit föranledd av organisatoriska skäl, tjänstgjort i befattning, motsvarande den han dessförinnan innehåft å aktiv stat. Redan med hänsyn till att Hainer fullgjort tjänstgöring i en följd under hela sin anställningstid å reservstat, torde hans fall vara att betrakta som särfall i förhållande till reservstatspersonalen i allmänhet. Frågan om pensionsförbättring för honom synes fördenskull icke böra sättas i samband med en eventuell pensionsreglering för denna personal.

Pensionerad militärpersonals tjänstgöring i arvodesbefattning vid försvaret har i princip icke ansetts böra föranleda förbättring av redan beviljad pension. Arvodesbefattningen har ock i regel medfört helt andra arbetsuppgifter än dem, som åvilat vederbörande befattningshavare i hans tidigare innehavda beställning. I förevarande fall däremot har Hainer, såsom ovan framhållits, efter övergången till reservstat tjänstgjort i befattning motsvarande den han tidigare innehåft å aktiv stat. Med hänsyn härtill anser statskontoret för sin del skäligt, att han vid avgång från denna befattning icke kommer i sämre ställning i pensionshänseende än om han kvarstått i beställning såsom kapten å aktiv stat vid intendenturkåren. Hainers pension utgör 6 648 kronor för år, medan f. d. kapten vid intendenturkåren äger uppbära 8 364 kronor intill uppnådda 67 år och 7 572 kronor för tiden där-efter. Ämbetsverket får alltså föreslå, att tilläggspension utverkas åt honom

till sådant belopp, att hans sammanlagda pensionsförmåner komma att uppgå till hel pension för kapten å aktiv stat vid intendenturkåren.

I *förnyat utlåtande* den 16 juni 1950 anförde *försvarets civilförvaltning* — efter att ha erinrat bl. a. att Hainer den 1 oktober 1943 vid uppnådd pensionsålder avgått från sin majorsbeställning på reservstat och att han från samma tidpunkt varit förordnad såsom förvaltningsofficer vid infanteribefälhavarstaben i Karlskrona och därunder mot avstående av samtliga honom i egenskap av från reservstat pensionsavgången beställningshavare tillkommande pensionsförmåner uppburit arvode motsvarande intill den 1 juli 1947 nettolön enligt dåvarande löneklass Oa 10 samt fr. o. m. nämnda dag lön enligt löneklass 29, löneplan 1 — i huvudsak följande.

Hainer hade i en till civilförvaltningen ingiven, den 24 maj 1950 dagtecknad skrift upplyst, att han sedan 1920 varit föreståndare för AB Svensk Filmindustris biograförrelse i Karlskrona. Enligt vad civilförvaltningen under hand inhämtat hade Hainer härför åtnjutit årligt arvode sedan 1936 med ett belopp av 2 000 kronor jämte rörligt tillägg och provision å influtna biljettintäkter. Hans sammanlagda inkomster från bolaget hade under de senaste fem åren i medeltal utgjort omkring 4,500 kronor för år.

Civilförvaltningen finge erinra att Hainer, för vilken såsom major å reservstat gällde ett pensionsunderlag av 6 648 kronor, vid genomförandet av i proposition 1950:236, punkt 4, framlagt förslag till förbättring av tjänstepensionerna för viss reservstatspersonal skulle erhålla ett till 7 320 kronor förhöjt tjänstepensionsunderlag. Enär de sålunda föreslagna förhöjda tjänstepensionerna för reservstatspersonal, såvitt av propositionen kunde utläsas, skulle utgå med oducerat belopp även efter den tidpunkt, då vederbörande pensionstagare uppnått 67 års ålder, skulle Hainer efter denna tidpunkt åtnjuta pension, vars grundbelopp med endast 252 kronor understege vad han skulle ägt åtnjuta om pension i likhet med kapten på aktiv stat bereddes honom.

Av Hainers i hans förenämnda skrift lämnade upplysningar framginge att han på egen begäran övergått till reservstat för att undvika en, därest han kvarstått å aktiv stat, oundviklig transport till annan ort. Hainer hade vidare uppgivit, att han erhållit löfte om anställning till och med 1939 vid avvecklingsorganisationen för Kronobergs regementes detachement i Karlskrona och att hans avsikt varit att därefter söka erhålla en civil anställning i Karlskrona eller dess närhet, vilket emellertid förhindrats honom på grund av krigsfallet.

Den omständigheten att Hainer till följd av beredskapstjänstgöring icke blivit i tillfälle att tillträda civil anställning, syntes icke kunna motivera en omräkning av honom författningsenligt tillkommande pension. På grund härav och då Hainer övergått till reservstat i eget intresse för bibehållande av en icke obetydlig inkomst från bisyssla samt hans tjänstepension till följd av den vid 1950 års riksdag beslutade pensionsförbättringen för viss reservstatspersonal efter uppnåendet av 67 års ålder komme att med relativt obetydligt belopp understiga pension till kapten på aktiv stat, kunde civilförvaltningen för sin del icke finna tillräckliga skäl föreligga för bifall till ansöknigen.

Kungl. Maj:ts beslut den 16 mars 1951 på Hainers ansökan hade följande lydelse.

Kungl. Maj:t, som den 9 juni 1950 meddelat bestämmelser angående förbättring av tjänstepensionerna för viss reservstatspersonal, finner ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet. Såsom den förestående redogörelsen utvisar, har Kungl. Maj:t år 1951 lämnat en av Hainer gjord framställning om förhöjda pensionsförmåner utan bifall, varvid Kungl. Maj:t jämväl erinrat om den pensionsförbättring, som år 1950 kommit reservstatspersonalen till del. För Hainers vidkommande har denna pensionsförbättring inneburit, att han kommit i åtnjutande av ett från 6 648 kronor till 7 320 kronor förhöjt tjänstepensionsunderlag. Eftersom reservstatspensionen, till skillnad från tjänstepension i allmänhet, även efter 67-årsåldern utgår med oducerat belopp, d.v.s. utan samordning med folkpension, kommer Hainer efter nämnda tidpunkt att uppbära en pension, vars grundbelopp endast obetydligt understiger vad han skulle ägt åtnjuta om, såsom i motionen yrkas, pension i likhet med kapten på aktiv stat bereddades honom. Några bärande skäl, varför Hainer nu genom särskilt beslut av riksdagen skulle tillförsäkras än längre gående förmåner i pensionshänseende föreligger icke enligt utskottets mening. Hainer har visserligen under en följd av år tjänstgjort i sin reservstatsbeställning, men å andra sidan bör icke bortses från att hans övergång till reservstat till icke ringa del torde ha dikterats av hans önskan att undvika en eljest ofrånkomlig transport från Karlskrona, varest han, såsom av utredningen i ärendet framgår, haft ett personligt intresse av att få kvarbliva.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,
att motion II: 13 icke må av riksdagen bifallas.

4:o). **Fanjunkaren O. B. Öberg** (*förhöjd pension*). I motionen II: 191 hemställer herr *von Friesen*, att riksdagen måtte bevilja fanjunkaren O. B. Öberg samma pensionsförmåner som gäller för underofficerare på stat fr. o. m. den 1 november 1952 eller eventuellt det senare datum som kan prövas skäligt.

Till stöd för förslaget anföres i motionen följande.

Numera fanjunkaren Oscar Bertil Öberg, född den 10 november 1894, kom ur militär tjänst den 1 november 1927 i samband med att befattningen indrogs i enlighet med 1925 års härordningsbeslut. Han övergick därefter till civil verksamhet inom livförsäkringsbranschen och fullgjorde repetitionsövningar m.m. intill 1938. Samtidigt med att 1925 års härordningsbeslut omsattes i praktiken blev Öberg överförd till reserven och utnämndes så småningom till underofficer i reserven. Han har fullgjort samma skolor som sina kamrater på stat.

Under krigsåren och intill 1 november 1952 tjänstgjorde Öberg åter inom

armén men måste sluta sin tjänst den 1 november 1952, när befattningen indrogs i samband med rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid armén i anslutning till den s. k. Bredbergska utredningen. Efter särskild ansökan beviljades Öberg av Kungl. Maj:t en pension av kr. 249:39 per månad. Han skulle då vara hänvisad leva av denna pension jämte eventuellt tillägg för civilt arbete, därest situationen för honom icke komplicerats genom en så småningom uppträdande hjärtsjukdom (latinsk diagnos: myocardit-cardioscleros enligt uppgift från Sahlgrenska sjukhuset, se för övrigt bilaga), vilken självfallet i hög grad nedsätter hans arbetsförmåga. På grund av sin ålder kan han ej få det stillasittande arbete, som han i huvudsak varit van vid genom sin arvodestjänst inom armén de senaste åren, och den civila arbetsmarknaden ger honom knappast sådana arbetstillfällen. Han har t. ex. försökt men ej orkat sköta arbete som vaktman vid Koppartrans i Göteborg. Hans hustru är även sjuklig och kan ej sköta mer än förekommande sysslor i hemmet. Det torde vara uppenbart, att pensionen ej räcker till för deras försörjning utan särskilt tillskott.

Då Öberg vid tvenne tillfällen utan egen förskyllan ställts utom tjänst genom statsmakternas åtgärder torde det vara rimligt om riksdagen utökade den pension han tillförsäkrats av Kungl. Maj:t. Visserligen begagnade sig Öberg 1936 av rätten att utfå kapitaliserat belopp för reservunderofficerspension, 3 600 kronor, men måste under kommande här ovan omnämnda tjänstgöring återbetala 1 942 kronor av dessa. Rimligt vore om Öberg beviljades samma pensionsbelopp som gäller för underofficerare på stat. Fallet torde vara skäligen unikt och ett positivt beslut får knappast anses prejudicerande.

Utskottet. Öbergs pensionsfråga har, såsom av motionen framgår, redan varit prövad av Kungl. Maj:t, som — med stöd av riksdagens generella myndigande — genom beslut den 10 oktober 1952 tillerkänt Öberg en årlig pension av 1 956 kronor, vartill kommer rörligt tillägg, f. n. 53 procent å pensionens grundbelopp. Av handlingarna i ärendet framgår, att pensionen utmätts efter de grunder, som av Kungl. Maj:t plägar tillämpas vid beviljande av pension åt underofficerare i reserven, vilka under längre tid uppehållit för pensionerad personal avsedd arvodesbefattning. Ett avsteg från dessa pensioneringsgrunder genom särskilt beslut från riksdagens sida synes utskottet icke kunna ifrågakomma utan tungt vägande skäl. Sådana skäl föreligger enligt utskottets mening icke i förevarande fall. Det förhållandet att Öberg på sin tid till följd av 1925 års försvarsbeslut i likhet med annan övertalig personal entledigades från sin dåvarande manskapsbeställning, varvid han emellertid enligt gällande bestämmelser var berättigad till s. k. avskedspremie, läser icke i nu förevarande sammanhang kunna åberopas till stöd för förhöjd pension. Utskottet vill slutligen framhålla, att den Öberg tillförsäkrade pensionen även efter 67-årsåldern kommer att utgå med oducerat belopp, d.v.s. utan samordning med folkpensionen.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 191 icke må av riksdagen bifallas.

5:o) **Förre vägarbetaren A. A. Näslund.** I motionen II: 70 hemställer herrar *Johansson* i Norrfors och *Skoglund* i Umeå, att riksdagen måtte medgiva, att Anders Adrian Näslund tillerkännes pension från anslaget till Diverse pensioner och understöd med det belopp, som med hänsyn till hans anställningstid i vägväsendets tjänst må anses skäligt.

Till stöd för förslaget anföres i motionen följande.

I samband med förstatligandet den 1 januari 1944 av den allmänna väghållningen på landet har staten funnit sig böra i olika avseenden vidtaga åtgärder för att i pensionshänseende säkerställa personal, som innehaft anställning hos vägdistrikt. Åtgärderna har väsentligen avsett personal, som erhållit anställning i den statliga vägorganisationen eller eljest i statens tjänst, och personal, som genom förstatligandet blivit övertalig. Beträffande arbetare, som slutat sin anställning innan förstatligandet, har staten inte ansetts vara skyldig att sörja för pensionering, såvida inte vederbörande arbetare varit född före den 1 januari 1884 och kvarstått i anställningen till 1943 års utgång eller på grund av arbetsbrist permitterats före 1943 års utgång och haft en anställningstid av minst 15 år i en följd. I enskilda fall har dock av billighetsskäl arbetare pensionerats, som icke uppfyllt de nämnda villkoren.

Vägarbetaren Anders Adrian Näslund i Öreström, Örträsk församling i Västerbottens län har under åren 1921 till 1940 varit anställd i vägväsendets tjänst. Under åren 1921 till och med 1924 arbetade han sammanlagt 7 800 arbetstimmar, huvudsakligen med vägbrytning på vägen Bjurholm—Örträsk sockengräns. Under åren 1925 till 1929 var Näslund anställd hos Nordmalings och Bjurholms tingslags väghållningsdistrikt med en sammanlagd arbetstid av 11 230 timmar under denna period. Under åren 1930 till 1940 utförde Näslund trumarbeten på entreprenad vid olika vägbyggnadsföretag inom Nordmalings vägdistrikt med en sammanlagd arbetstid under perioden av 24 100 timmar. Näslund, som enligt åldersbetyg är född den 22 januari 1885, slutade med 1940 års utgång sin anställning. År 1945, vid fyllda 60 år, sökte han pension, men hans ansökan avslogs. Eftersom han slutat sin anställning 1940 fanns han icke upptagen i förteckningen över anställd personal, och enligt gällande bestämmelser torde han icke ha varit berättigad till pension, dels därför att han var född senare än den 1 januari 1884 och dels därför att han slutat sin anställning före 1943 års utgång.

Med hänsyn till Näslunds långvariga anställning i vägväsendets tjänst synes billighetsskäl tala för att han tillerkännes pension för sin återstående levnad med det belopp, som må befinnas skäligt med hänsyn till anställningstiden. Medel för dylik pension torde kunna utgå ur anslaget för Diverse pensioner och understöd.

Utskottet. Då den väckta pensionsfrågan i första hand bör bli föremål för prövning av Kungl. Maj:t, hemställer utskottet, att motionen II: 70 icke må av riksdagen bifallas.

6:o) **Förre vägarbetaren N. O. Molander.** I motionen II: 344 hemställer herr *Lindström m. fl.*, att riksdagen måtte tillerkänna f. vägarbetaren Nils Oskar Molander ett årligt understöd med det belopp, som riksdagen finner skäligt.

Frågan om beredande av pension åt Molander var föremål för prövning av 1952 års riksdag i anledning av två då väckta likalydande motioner (I: 39 och II: 11). I utlåtande nr 59, punkten 8, hemställde utskottet, enär den väckta pensionsfrågan i första hand borde prövas av Kungl. Maj:t, att motionerna ej måtte av riksdagen bifallas. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

I den nu väckta motionen anför motionärerna, att de anser både humanitära och rättviseskäl tala för att pensionsfrågan upptages till omprövning.

Utskottet. Sedan Molanders pensionsfråga i följd behandlades av riksdagen, har Molander den 9 juni 1952 hos Kungl. Maj:t anhållit om pension. I häröfver avgivet utlåtande har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen — under framhållande att Molander kan räkna en sammanlagd anställningstid av omkring 13 år inom vägdistrikt, att hans anställning vid vägväsendet upphört år 1936 på grund av sjukdom samt att han icke senare vunnit anställning inom den statliga vägorganisationen — avstyrkt bifall till ansökningen. Kungl. Maj:t har därefter genom beslut den 25 juli 1952 funnit ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. För egen del finner sig utskottet med tanke på konsekvenserna icke kunna tillstyrka, att Molander genom särskilt beslut av riksdagen tillerkännes pension.

Utskottet hemställer,

att motionen II: 344 icke må av riksdagen bifallas.

7:o) **Professor emeritus K. B. Westman.** I de likalydande motionerna I: 262 och II: 278, väckta den förra av herr *Lodenius m. fl.* samt den senare av herr *Swedberg m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att statspension må utgå till professor emeritus K. B. Westman till det belopp utskottet må anse skäligt.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen II: 278 följande.

Den 21 februari 1930 utnämnde Kungl. Maj:t docenten K. B. Westman till innehavare av en personlig professur i missionshistoria och ostasiatisk religionshistoria vid Uppsala universitet. Redan tidigare hade Westman såsom förordnad att uppehålla professuren i kyrkohistoria under åren 1918—20 föreläst i missionshistoriska ämnen.

Efter aderton års ordinarie tjänst som professor avgick Westman den 1 april 1948, då professuren i denna form upphörde.

Den westmanska professuren har hela tiden ekonomiserats av för detta ändamål insamlade fondmedel samt direkta bidrag från missionsällskapen. Detsamma gäller hittills utbetalade medel för professor Westmans pensionering.

Följande skäl synes oss tala för att professor Westman i likhet med innehavare av personliga professurer, avlönade med statsmedel, erhåller statspension:

1. När denna professur inrättades, var tiden synbarligen icke mogen för ett statligt övertagande av ansvaret för en missionsprofessur. Icke minst

genom professor Westmans akademiska lärargärning har förutsättningar skapats för en ny uppskattning av denna forskningsgren, vilket också bevisas av Kungl. Maj:ts beslut att år 1948 upptaga ämnet missionshistoria i den nya statliga kyrkohistorieprofessuren vid Uppsala universitet, som nu beklädes av professor Bengt Sundkler. Till de nya betingelserna hör också det faktum, att världsmissionen alltmera allmänt betraktas såsom en av de för världsfred och folkgemenskap mest betydelsefulla faktorerna.

2. Professor Westmans verksamhet har i hög grad bidragit till det vetenskapliga klarläggandet av missionens mål och medel, vilket gör honom förtjänt av att ur samhällets synpunkt jämföras med andra innehavare av akademiska lärostolar.

3. Genom det förtroende professor Westman och hans verk åtnjuter i den internationella missionsvärlden har hans insats på detta område också betytt en heder för Sverige.

4. Det måste betraktas såsom en gård av billighet och rättvisa, att den pension, som tillkommer en förtjänt akademisk lärare även inom detta område, utgår av statsmedel och icke såsom nu genom sammanskott av räntemedel och anslag från missionsällskapen. Det förtjänar i detta sammanhang anföras, att de svenska missionsällskapen genom stora uppoffringar möjliggjort upptagandet av en akademisk undervisning, vars betydelse statsmakterna erkänt och understrukit genom inrättandet av en ny statlig professur, som även innefattar ämnet missionshistoria. Ett bifall till vår motion betyder samtidigt ett erkännande av en internationellt erkänd lärargärning och ett understrykande av att missionsorganisationernas initiativ är förtjänt av det allmännas stöd.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *statskontoret* och *kanslern för rikets universitet* avgivit yttranden.

Kanslern för rikets universitet har, med överlämnande av yttranden från teologiska fakulteten vid universitetet i Uppsala och det mindre akademiska konsistoriet därstädes, anfört följande.

Beträffande tillkomsten av den personliga professuren för Westman i missionshistoria och ostasiatisk religionshistoria vid universitetet i Uppsala och vad därmed stod i samband torde få erinras om följande.

Sedan inom teologiska fakulteten vid nämnda universitet fråga blivit väckt om inrättande av en personlig professur för Westman samt yttranden av sakkunniga inhämtats rörande Westmans kompetens ävensom vissa utfästelser gjorts av svenska kyrkans missionsstyrelse rörande de ekonomiska förutsättningarna för inrättandet av professuren, hemställde fakulteten i skrivelse den 10 maj 1929 till det större akademiska konsistoriet om upptagande bland riksdagspetita av framställning om upprättandet från och med budgetåret 1930/31 av ifrågasatt professur. Fakulteten ifrågasatte härvid, att å allmänna indragningsstaten måtte begäras den summa som utöver av missionsstyrelsen för ändamålet till förfogande ställt årligt belopp av 11 000 kronor skulle erfordras för att Westman skulle bli likställd med övriga universitetsprofessorer i fråga om lön, ålderstillägg och dyrtidstillägg ävensom sedermera den summa, som kunde komma att erfordras utöver av missionsstyrelsen till förfogande ställt belopp för Westmans blivande pensionering.

I underdånig skrivelse den 16 juli 1929 framlade kanslern för rikets universitet — efter det yttranden i ärendet avgivits av universitetets drätsel-

nämnd och det större konsistoriet — förslag i ämnet, innebärande visst anslag å allmänna indragningsstaten för professurens upprättande.

Sedermera ingav missionsstyrelsen till rektorsämbetet vid universitetet en den 5 december 1929 dagtecknad skrivelse, vari styrelsen anförde följande:

»Under förutsättning att en personlig professur för professor Knut B. Westman i missionshistoria och ostasiatisk religionshistoria blir inrättad vid Uppsala universitet, förbinder sig svenska kyrkans missionsstyrelse härmed att den 1 juli 1930 hos universitetet deponera å vidlagd bilaga antecknade värdepapper eller, i händelse av utlottning, andra goda sådana till samma belopp jämte kontanta medel och pr 30/6 1930 influtna räntor, alltsamman till ett belopp av minst kronor 247 400:—, varav avkastningen av universitetet skall användas till professor Westmans avlöning och pension.

Tillika förbinder sig svenska kyrkans missionsstyrelse att, så länge professor Westman innehar professuren, årligen tillhandahålla universitetet det belopp, varmed avkastningen understiger de för professuren stadgade eller genom eventuellt ändrade bestämmelser annorlunda fastställda löneförmåner, däri inbegripet dyrtidstillägg.»

Vid skrivelsen var fogad en förteckning över de värdehandlingar, på vilka missionsstyrelsens förbindelse grundades. Sedan konsistoriet anmält, att på grund av missionsstyrelsens omförmälda åtaganden något anslag å allmänna indragningsstaten för utfyllande av Westmans avlöningsförmåner icke vidare vore erforderligt återkallade kanslersämbetet i underdånig skrivelse den 21 december 1929 sin den 16 juli samma år gjorda framställning i ämnet.

Genom beslut den 21 februari 1930 medgav Kungl. Maj:t, att för Westman finge vid Uppsala universitet från och med den 1 juli 1930 inrättas en personlig professur i missionshistoria med ostasiatisk religionshistoria, varjämte Kungl. Maj:t utnämnde och förordnade Westman att från och med nämnda dag vara innehavare av ifrågavarande professur.

Tillika bemyndigade Kungl. Maj:t universitetet i Uppsala att till förvaltning mottaga den genom missionsstyrelsens skrivelse den 5 december 1929 erbjudna depositionen.

Vidare föreskrev Kungl. Maj:t, att Westman — vilken i enlighet med den av missionsstyrelsen gjorda utfästelsen skulle äga att åtnjuta avlöning i överensstämmelse med de för professor vid statsuniversitetet gällande grunder, att utgå från avkastningen av de deponerade värdehandlingarna eller från av missionsstyrelsen i övrigt tillhandahållna medel — skulle vara skyldig så väl att i tillämpliga delar underkasta sig de för universitetsprofessorer i allmänhet för åtnjutande av för dem gällande avlöningsförmåner stadgade villkor och bestämmelser som ock att vid den ålder, då universitetsprofessor vore skyldig att avgå från sin tjänst, frånträda sin ifrågavarande professur mot åtnjutande av pension att utgå i nyss angiven ordning.

Westman, som är född den 10 mars 1881, avgick från sin professur med utgången av juni månad år 1948.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår att missionsstyrelsen i samband med omförmälda professors upprättande uttryckligen förbundit sig att svara jämväl för Westmans pensionering. Vid sådant förhållande och då vad i motionerna I: 262 och II: 278 anförts icke synts mig motivera att missionsstyrelsen skulle befrias från nämnda åtagande torde motionerna enligt min mening icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Statskontoret har anfört följande.

Genom beslut den 14 maj 1948 har statskontoret med tillämpning av bestämmelserna i civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (S. F. S. nr 442) förklarar professorn Westman berättigad att vid avgång från tjänsten åtnjuta en årlig pension av 7 500 kronor. Ämbetsverket förklarade vidare, att pensionen jämte därå författningsenligt belöpande tillägg skulle jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 februari 1930 utgå från avkastningen av vissa av svenska kyrkans missionsstyrelse hos universitetet deponerade värdehandlingar eller från av missionsstyrelsen i övrigt tillhandahållna medel samt utbetalas av Uppsala universitet. Enligt vad statskontoret inhämtat, har pensionen till Westman utgått med samma belopp som tillkommit annan vid samma tidpunkt pensionerad universitetsprofessor och har alltså omreglerats enligt kungörelserna 402/1946 och 257/1948. Pensionen utgör nu — rörligt tillägg inberäknat — 16 429 kronor 68 öre, motsvarande pensionsförmånerna i 37 löneklassen till den som uppnått 67 års ålder.

Föreliggande motioner avse icke frågan om förbättring av Westman tillkommande pensionsförmåner utan syfta i stället till att överflytta kostnaderna för hans pension från svenska kyrkans missionsstyrelse till statsverket. Såsom skäl härför har bl. a. anförts att vid Westmans avgång ämnet missionshistoria upptogs i den nya statliga kyrkohistorieprofessuren, som inrättades vid Uppsala universitet fr. o. m. budgetåret 1948/49. Erinras må emellertid, att frågan om en professur i enbart missionshistoria, bekostad av donationsmedel, därmed icke avskrivits. Det förtjänar i detta sammanhang uppmärksammas vad vederbörande departementschef i det vid proposition nr 272 till 1947 års riksdag fogade statsrådsprotokollet (sid. 74) anförde i denna fråga. Departementschefen anförde bl. a. följande.

»Av den i ärendet förebragta utredningen har jag blivit övertygad om angelägenheten av att ämnet missionshistoria vid Westmans avgång beredes en fastare ställning som forsknings- och undervisningsämne vid universitetet genom inrättande av en ordinarie professur i ämnet. Med hänsyn till det nära sambandet mellan detta ämne och ämnet kyrkohistoria torde en dylik professur böra omfatta båda dessa ämnen. Lämpligheten härav har också allmänt vitsordats. Däremot ha delade meningar framträtt rörande professurens avvägning mellan dessa båda ämnesområden. För egen del ansluter jag mig till universitetsberedningens förslag, att professuren bör benämnas 'kyrkohistoria med missionshistoria', varvid sålunda det bör ankomma på professurens innehavare att meddela undervisning och förrätta examination jämväl i sistnämnda ämne. Vid mitt här angivna ställningstagande har jag beaktat det förhållandet, att — enligt vad jag under hand inhämtat — vissa garantier numera lära ha ställts för att genom den av beredningen öförmälda insamlingen en professur i enbart missionshistoria i en framtid skall kunna komma till stånd.»

Enligt statskontorets mening hava sådana ändrade förhållanden på förevarande område icke inträtt, som böra föranleda, att svenska kyrkans missionsstyrelse befrias från sina år 1930 gjorda åtaganden i fråga om Westmans pension. Ämbetsverket anser alltså motionerna icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet. Såsom av den förestående redogörelsen framgår, har svenska kyrkans missionsstyrelse på sin tid uttryckligen utfäst sig att svara för pro-

fessor Westmans pensionering. Med hänsyn härtill och då vad i motionerna anförts icke syntes utskottet utgöra tillräcklig anledning att på statsverket överflytta kostnaderna för pensioneringen, får utskottet, med instämmande i de av universitetskanslern och statskontoret framförda synpunkterna, hemställa,

att motionerna I: 262 och II: 278 icke må av riksdagen bifallas.

8:o) **Förre vaktmästaren H. Gelin** (förhöjd pension). I motionen II: 140 hemställer herr *Munktell*, att f. d. vaktmästaren på övergångsstat vid universitetet i Uppsala Hilmer Gelin måtte få uppbära full pension i lönegrad A 10 oavsett att han vid sitt avskedstagande icke haft så många tjänstår som fordrats härför.

Till stöd för ifrågavarande förslag anför motionären i huvudsak följande.

Efter beslut av 1920 års riksdag tillkom en ordinarie vaktmästarbefattning vid Uppsala universitets museum för nordiska fornsaker, en tidigare i fråga om såväl personal- som lokalförhållanden mycket blygsamt utrustad, men sedan gammalt med åtskilligt värdefullt studiematerial försedd samling, vilken år 1914 anknöts till den då nyinrättade professuren i nordisk och jämförande fornkunskap. År 1918 kunde detta museum, jämte tre liknande institutioner för närbesläktade kultur- och konsthistoriska institutioner, beredas bättre arbetsmöjligheter genom upplåtandet åt dem av utrymmena inom byggnaden Gustavianum. Lönen för vaktmästaren sattes efter normen för institutionsvaktmästare. Det förutsattes, att innehavaren skulle utföra en sådans skyldigheter gent emot samtliga i huset inrymda institutioner.

Såväl fornsaksmuseet som vid upprepade tillfällen även de andra institutionerna, främst den för klassisk fornkunskap, hade emellertid ett genom lyckosamma grävningar eller andra förvärv starkt stegrat behov av konserveringshjälp. Vaktmästarbefattningens innehavare, Hilmer Gelin, befanns äga synnerligen goda förutsättningar härför och förvärvade efter hand, delvis under upprepade studieresor till Nationalmuseet i Köpenhamn, en i överraskande mån vidgad skicklighet. Till följd härav blev han alltmer och slutligen helt frigjord från institutionsvaktmästarens vanliga göromål. Med hänsyn till arten av sin verksamhet beviljades Gelin genom beslut av 1936 års riksdag (statsverksprop., VIII ht, p. 71; statsutsk. utl. nr 8, p. 7; riksd. skr. nr 8, p. 71) ett personligt lönetillägg av 600 kronor, vilket tillägg sedan förnyades år efter år och även kom att höjas genom inräknande av dyrtidsförmåner, så att Gelin kunde uppbära i det närmaste samma lön som preparator i lönegraden A 10 av då gällande civila avlöningsreglemente.

Enligt förslag i 1945 års statsverksproposition (För flera huvudtitlar gemensamma frågor, s. 29) har den av Gelin innehavda vaktmästarbefattningen vid ledigheten efter hans avgång ombildats till preparatorstjänst i nyssnämnda lönegrad.

För Gelin personligen beslöt riksdagen samma vår godkänna Kungl. Maj:ts proposition 1945 nr 179, enligt vilken vid bestämmande av tjänste-

pension åt Gelin eller av familjepension åt hans efterlevande skulle anses som om han varit ordinarie tjänsteman i dåvarande lönegraden A 9 (Kungl. Maj:ts beslut den 1 juni 1945). Den Gelin sålunda tillerkända förmånen — som innebar pension i en lönegrad högre än vad från universitetets sida begärts — utgår emellertid icke med fullt belopp. Gelin, som är född den 23 oktober 1881, tillträdde nämligen först den 1 januari 1921 den nyinrättade statstjänsten och kunde sålunda före pensionsålderns inträde, den 31 oktober 1944, i pensionshänseende tillgodoräkna sig en tjänstetid av allenast 23 år och 10 månader eller sex år mindre än som erfordrats för full pension. Så- lunda åtnjuter Gelin nu endast $\frac{4}{5}$ av den fulla pensionen. Att Gelin efter pensionsålderns inträde faktiskt tjänstgjort vida längre tid än som skulle fordrats för full pension medför ingen ändring häri. Gelin har med vederbör- ligt tillstånd kvarstått i tjänsten två år efter inträdet i pensionsåldern samt har därefter under drygt sex år oavbrutet fortsatt sin i hög grad gagnande konserveringsverksamhet. Huvudsakligen har detta skett för fornsaksmu- seets räkning mot ersättning, motsvarande skillnaden mellan uppburen pen- sion och den lön, han skulle ha fått, om han fortfarande innehaft sin nu till preparatorstjänst ändrade befattning. Under kortare perioder har han i stäl- let, företrädesvis inom samma museum, helt ägnat sig åt speciella konser- veringsuppdrag, som statens historiska museum hedrat honom med i be- traktande av hans ovanliga duglighet och erfarenhet, eller utfört ej mindre krävande konserveringsarbeten exempelvis vid den av förre riksantikvarien Martin Olsson ledda iståndsättningen av Gustav Vasas m. fl. kungliga gra- var i Uppsala domkyrka.

Med hänsyn härtill hemställde större akademiska konsistoriet i Uppsala den 20 september 1952 om utverkande av proposition till riksdagen angående beviljande av tilläggs pension åt Gelin. Dess önskemål var, att han fram- deles skulle få åtnjuta oavkortad pension, om möjligt beräknad som om han vid inträdet i pensionsåldern varit ordinarie preparator i högsta löne- klassen. Kungl. statskontoret fann sig emellertid den 7 november 1952 böra *av principiella skäl* avstyrka denna hemställan. Till följd härav vann den- samma icke nådigt beaktande.

Det förefaller emellertid, som om man under ärendets gång ej tillräckligt beaktat, att förslaget avsåg en person, vars prestationer är av helt ovanlig kvalitet, och att alltså ett bifall till framställning icke skulle kunna åbero- pas som innebärande ett annullerande av de principer, som hittills varit vägledande för statsmakternas bedömande av andra liknande frågor.

De speciella skäl, som anförts för det av riksdagen år 1936 åt Gelin be- viljade personliga lönetillägget, har i korthet refererats i statsverkspropo- sitionen för nämnda år, VIII ht, p. 7, (s. 137). Ur den utförligare motive- ring, som föreligger bland petitahandlingarna, kan anföras följande ut- drag.

Professor Sune Lindquist, i vars yttrande prof. Axel W. Persson in- stämde, anförde:

»Endast tack vare Gelins ovanliga duglighet — och härvid tänker jag lika mycket på hans obegränsade tålmod under det ofta flera månaders oavbrutet arbete krävande hopsättandet av ett enda i tusentals småbitar krossat föremål som på hans förmåga att lösa konserveringsuppgifter av förut icke förekommande slag — har det sålunda varit möjligt för museet att genom de år 1928 begynta utgrävningarna på Valsgårde gravbacke i

Gamla Uppsala socken sammanbringa ett material av så enastående värde, som Valsgärdefynden utan tvivel äga. Självfallet beror detta goda resultat också av att museet haft fördelen få bearbeta en fyndplats av ovanligt givande slag och att utgrävningarna kunnat anförtros åt ett antal efter hand upptränade studenter, som nedlagt vida större omsorg härpå än som tidigare kommit i fråga vid liknande undersökningar. Och likväl är det obestridligt, att Valsgärdematerialet, som i regel framdragits i mycket starkt sönderkrossat tillstånd, icke ur forsknings- och utställningssynpunkt skulle ha givit så mycket mer än det i statens historiska museum befintliga materialet från andra liknande, lika rika eller i ett fall än rikare uppländska gravplatser, om museet icke ägt tillgång till en så dugande och sitt arbete så hängiven konservator som herr Gelin.

Även övriga i Gustavianum inrymda institutioner, framför allt den för klassisk arkeologi, ha dragit stor fördel av Gelins konserveringsskicklighet. Lerkärl och metallföremål m. m. från de stora Asine- och Cypernexteditionerna ha ställt honom inför nya uppgifter av ofta mycket svårlöst slag, vilka han emellertid förmått lösa på tillfredsställande sätt.

Genom detta oförtrutna och skickliga arbete, som i så hög grad befrämjat de arkeologiska institutionernas möjligheter att fylla sitt ändamål, har Gelin gjort sig synnerligen förtjänt av erkännande och uppmuntran. Hans arbetsprestation är obestridligen av en vida högre kvalitet än den, som i regel utföres av en universitetsvaktmästare. Tack vare naturlig fallenhet och ihärdig strävan att efter hand tillägna sig ökade kunskaper har han löst sina uppgifter på ett sätt, som fullt ut tål jämförelse med vad som eljest kunnat utföras av god fornsakskonservering i de flesta europeiska museer. Här i landet stå flera av hans resultat tills vidare utan motstycken.»

Prof. Axel Boëthius, Göteborg, yttrade: »Vid mina museistudier utomlands har jag med särskilt intresse sökt studera konserveringsmetoder och hos direktör Stefani i Villa Giulia-museet i Rom samt i Boston och Metropolitanmuseerna i Amerika även haft tid och tillfälle att se i laboratorierna. Jag tror mig därför våga säga, att de konserveringsarbeten av Valsgärdeföremål, som jag sett herr Gelin utföra, var som helst i Europas eller Amerikas museer skulle ha väckt den största uppmärksamhet och erhållit omnämmanden som något i sitt slag enastående. Särskilt hopfögningen av svärd, hjälmar och glaskärl från mängder av små fragment ådagalägger en helt enkelt sällsynt skicklighet och begåvning för denna sorts arbeten, en skicklighet som utan tvivel lätt skulle ha kunnat bereda herr Gelin en ställning vid stora utländska institutioner.»

Numera professor Einar Gjerstad anför: »Enligt min mening äger herr Gelin en stor, naturlig begåvning för konserveringsarbete av detta slag, och detta i förening med hans genom erfarenhet vunna rutin och säkra, sunda omdöme, minutiösa noggrannhet och enastående tålmod inför de ofta påfrestande uppgifterna gör, att han måste anses som en mycket värdefull tillgång för den arkeologiska vetenskapen i vårt land.»

Nämnas må även, att Gelin i november och december 1939 åtföljde professor Axel Persson till Aten och Asine, där hans lyckade lösningar av mycket ömtåliga konserveringsuppgifter tillvunno sig livlig uppskattning inom därvarande arkeologkretsar.

I många av de föreliggande uttalandena har Gelins skicklighet ställts i tydlig paritet med den, man funnit hos konservatorerna vid de stora museerna. Det torde vara uppenbart, att hans prestationer väsentligen överträffat,

vad man kunnat fordra och i regel vinner av en tjänsteman i preparators ställning.

Det kan till slut anmärkas att Gelin år 1947 utnämndes till riddare av Vasaorden. För en person i hans tjänstegrad — han hade och har fortfarande tjänstegrad som vaktmästare — innebär detta en mycket sällsynt hedersbetygelse och ger ett klart vittnesbörd om att hans verksamhet varit av mycket ovanlig och kvalitativt mycket högtstående art.

Utskottet. Såsom i motionen erinras, har statsmakterna redan tidigare givit uttryck åt sin uppskattning av Gelins obestridligen värdefulla insatser såsom konservator av fornfynd dels genom beviljande av ett personligt löne-tillägg åt honom, dels ock genom medgivandet för honom att åtnjuta tjänste- och familjepension efter en högre lönegrad (dåvarande lönegraden A 9) än den för hans befattning gällande (dåvarande lönegraden A 7). Gelin har visserligen efter sin avgång ur tjänst under omkring sex år bibehållit anställning vid Uppsala universitets museum för nordiska fornsaker och därvid mot ersättning, svarande mot skillnaden mellan lön och till honom utgående pension, fortsatt den konserveringsverksamhet, för vilken han sedan lång tid tillbaka tagits i anspråk. Anställningstid infallande efter inträdet i pensionsåldern plägar emellertid icke få tillgodoräknas såsom tjänst-år i pensionshänseende. Ett avsteg från denna princip i syfte att, på sätt i motionen åsyftas, tillförsäkra Gelin för hel pension erforderligt antal tjänstår synes utskottet bl. a. med tanke på konsekvenserna icke böra ifrågakomma, helst som en av universitetsmyndigheterna nyligen gjord framställning om utverkande av tilläggspension åt Gelin prövats av Kungl. Maj:t utan att föranleda någon åtgärd. Icke heller kan utskottet tillstyrka, att på sätt i motionen vidare föreslås Gelins pensionsförmåner skulle beräknas med utgångspunkt från dåvarande lönegraden A 10. Enligt utskottets mening får Gelin anses tillräckligt tillgodosedd genom 1945 års riksdagsbeslut om rätt för honom att i såväl tjänste- som familjepensionshänseende hänföras till lönegrad med två enheter överstigande den för hans innehavda befattning då gällande lönegraden.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,
att motionen II: 140 icke må av riksdagen bifallas.

9:o) F. d. specialläraren A. J. A. Ekstrand. I de likalydande motionerna I: 322 och II: 421, väckta den förra av herr *Osvald* och den senare av herr *Kollberg*, har hemställts, att riksdagen ville bereda specialläraren i författningsskunskap vid lantbrukshögskolan, juris utr. kand. Åke Johan August Ekstrand, skälig pension.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen I: 322 huvudsakligen följande.

I skrivelse till Konungen den 3 januari 1951 har styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vid-

taga åtgärder för att specialläraren i författningskunskap vid lantbrukshögskolan juris utr. kand. Åke Johan August Ekstrand beviljas pension.

Statskontoret har i utlåtande över framställningen den 30 januari 1951 avstyrkt att pension av statsmedel bereddades Ekstrand.

Kungl. Maj:t har i skrivelse den 23 februari 1951 förklarat framställningen icke föranleda någon åtgärd.

Ekstrand förordnades den 10 juni 1909 av styrelsen för dåvarande Ultuna lantbruksinstitut att vara lärare i nationalekonomi, ekonomisk lagfarenhet och kommunalrätt vid institutet, vilken befattning han innehade till och med institutets upphörande år 1932. Den 12 juni 1934 förordnades Ekstrand av styrelsen för lantbrukshögskolan att vara speciallärare i författningskunskap vid högskolan, vilken befattning han frånträdde med utgången av år 1952. Ekstrand har sålunda under sammanlagt 42 år verkat som speciallärare vid lantbruksinstitutet och lantbrukshögskolan. Han har under denna långa tid visat ett synnerligen stort intresse för undervisningen, och han har fullgjort sina åligganden till full belåtenhet. Det torde vara sällsynt att en person under så lång tid och med ett aldrig svikande intresse för uppgiften verkat som speciallärare vid en och samma läroanstalt, och det synes vara alla skäl att Ekstrand i form av en pension erhåller någon erkänsla för detta arbete.

Statskontoret har i sitt utlåtande anfört, att Ekstrands speciallärarbefattning varit förenad med en undervisningsskyldighet av jämförelsevis ringa omfattning. Härtill må anföras att Ekstrand, som praktiskt taget varje år sedan 1934 haft över 100 timmars undervisning och under året 1949/50 165 timmar, innehaft en av de mest omfattande speciallärarbefattningarna vid högskolan; endast tvenne speciallärare ha under dessa år haft större undervisningsskyldighet. Det bör påpekas, att undervisningen meddelas i form av föreläsningar, vilka kräva en ofta tidsödande förberedelse, och att befattningen sålunda krävt betydligt mera tid än vad som framgår av antalet undervisningstimmar. Därtill må erinras om att Ekstrand, förutom undervisningen, haft att ombesörja examinationen av de studerande, vilken varit ganska omfattande, då ämnet författningskunskap ingår på samtliga studielinjer och icke får bortväljas och sålunda lästs av samtliga studerande.

Statskontoret har vidare anfört att den årliga avlöningen i befattningen »utgjort en mindre del av Ekstrands årliga inkomster», samt att lärarbefattningen vore »att betrakta såsom en ren bisyssla». Avlöningen från speciallärarbefattningen har emellertid under den tid Ekstrand innehaft densamma utgjort omkring hälften av Ekstrands årliga arbetsinkomster. Det torde sålunda icke med skäl kunna hävdas, att det här vore fråga om en ren bisyssla, varför vad statskontoret i detta avseende anfört icke synes vara avgörande.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter synes det skäligt att Ekstrand beviljas en pension som står i förhållande till hans synnerligt långa tjänstgöring, och det förefaller vara väl motiverat att riksdagen med dess friare möjligheter att bevilja pension i här föreliggande fall använder sig därav.

Utskottet. Såsom i motionerna erinras, har en hos Kungl. Maj:t gjord framställning om beviljande av pension åt Ekstrand nyligen lämnats utan bifall. Avgörande för Kungl. Maj:ts ställningstagande torde ha varit, att

den av Ekstrand innehavda befattningen närmast haft karaktären av bisyssla. I motionerna anföres nu, att avlöningen i speciallärarbefattningen utgjort omkring hälften av Ekstrands årliga arbetsinkomster. Även om så varit fallet, synes dock avlöningen ha motsvarat endast en mindre del av hans sammanlagda inkomster. Oavsett detta har Ekstrands undervisningskyldighet enligt utskottets uppfattning icke varit av den omfattning, att den av honom innehavda befattningen bör medföra rätt till pension. Utskottet hemställer därför,

att motionerna I: 322 och II: 421 icke må av riksdagen bifallas.

10:o) **Förra städerskan Elna Ekdahl.** I motionen I: 154 hemställer herr *Pettersson*, att riksdagen måtte besluta tillerkänna fru Elna Ekdahl, Visby, pension med det belopp, som i detta fall kan anses vara skäligt.

Till stöd för ifrågavarande förslag anför motionären följande.

Den 15 februari 1915 anställdes som expeditionsvakt vid länsstyrelsen i Visby herr Walfr. Ekdahl, varvid samtidigt uppdrogs åt Ekdahl att mot särskild ersättning handha städningen av landskontorets lokaler. Detta städningsarbete omhänderhades av hans hustru Elna Ekdahl. Genom kollektivavtal år 1942 insattes fru Ekdahl som direkt innehavare av städningssuppdraget. Anställningen upphörde 1945 den 1 oktober.

Fru Ekdahl, som är född 1885, har sålunda under en tid av över 30 år utfört städning av länsstyrelsens i Visby lokaler mot ett årligt genomsnittligt arvode av 730 kronor. På grund av att hon icke varit i direkt tjänst hos staten under denna tid har hon icke kunnat tillerkännas pension vid avgången från sin tjänst.

Med hänsyn till den långa tid varunder fru Ekdahl utfört arbete för statens räkning hemställes, att riksdagen måtte besluta tillerkänna fru Elna Ekdahl pension med skäligt belopp.

Fru Ekdahl anhöll år 1945 hos Kungl. Maj:t att bli tillerkänd pension på grund av det städningsarbete hon utfört hos länsstyrelsen i Gotlands län. Genom beslut den 8 mars 1946 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet. Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t visserligen vid beviljande av pensioner åt städerskor plägat ta hänsyn till tid, varunder dessa — utan att ha varit anställda i statens tjänst — såsom arbetstagare hos av statlig myndighet antagen städningssuppleant utfört arbete för statens räkning. Däremot har Kungl. Maj:t vid bedömning av pensionsfrågor för städerskor ansett sig icke böra taga hänsyn till sådant arbete, som städerska utfört i makes ställe, då städningssuppleant enligt avtal med myndighet ålegat denne.

I föreliggande fall har ifrågavarande städerska endast under en tid av tre och ett halvt år varit direkt anställd hos staten. Denna tid är uppenbarli-

gen alltför kort för att kunna åberopas såsom grund för erhållande av pension. I övrigt har hon — visserligen under avsevärd tid — allenast utfört städningsarbete i mannens ställe.

På grund av det anförda kan utskottet icke tillstyrka motionärens förslag.

Utskottet hemställer förty,

att motionen I: 154 icke må av riksdagen bifallas.

11:o) **Förra växelstationsföreståndarinnan Dagmar Linnea Ingeborg Gustavsson.** I de likalydande motionerna I: 261 och II: 342, väckta den förra av herr *Lindgren* och herr *Birger Andersson*, samt den senare av herr *Sundström* och fru *Johansson* i Skövde, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att bevilja växelstationsföreståndarinnan Dagmar Linnea Ingeborg Gustavsson, Floby, pension eller understöd i förhållande till inkomst och tjänstetid och med beaktande av föreliggande omständigheter.

Till stöd för det väckta förslaget anföres i motionen II: 342 följande.

Växelföreståndarinnan Dagmar Linnea Ingeborg Gustavsson, född den 24 februari 1904, har sedan den 1 juli 1929 varit föreståndare för Floby växelstation; tidigare, 1924—1929, var hon biträde åt sin fader, stationsföreståndare i Mjälldrunga.

Den 1 december 1951 blev Dagmar Gustavsson entledigad från sin tjänst på grund av stationens automatisering. Telegrafstyrelsen har förklarat sig icke kunna bevilja henne någon pension. Därest Dagmar Gustavsson varit fullt arbetsför skulle måhända detta icke omedelbart ha medfört några större svårigheter. Nu lider hon emellertid av en halssjukdom som hon enligt en läkares mening ådragit sig i tjänsten och som nedsätter hennes arbetsförmåga. Under sådana omständigheter framstår det som obilligt, att hon skall utan pension eller understöd skiljas från tjänsten.

Med en tjänstetid på 26 år, om biträdestjänsten inräknas, vore det tvevelsutan berättigat med en i förhållande till inkomsten avpassad pension. Därest det emellertid av principiella och tekniska skäl skulle möta svårigheter att bevilja pension, vore det förvisso motiverat att utverka ett understöd av motsvarande storleksordning.

Utskottet. Då den väckta pensionsfrågan i första hand bör prövas av Kungl. Maj:t, får utskottet hemställa,

att motionerna I: 261 och II: 342 icke må av riksdagen bifallas.

12:o) **Förra rumstäderskan Anna Emelia Pettersson.** I de likalydande motionerna I: 155 och II: 186, väckta den förra av herr *Lindahl* och den senare av fru *Johansson* i Skövde, har hemställts, att riksdagen måtte tillerkänna förra rumstäderskan vid statens järnvägar Anna Emelia Pettersson ett årligt understöd med belopp som riksdagen funne skäligt.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen II: 186 i huvudsak följande.

F. d. rumstäderskan fru Anna Emelia Pettersson, Falköping, född den 7/4 1889, har under tiden 1/3 1929—16/9 1952 innehaft anställning såsom rumstäderska vid statens järnvägar i Falköping.

På grund av sjukdom har fru Pettersson under större delen av 1952 varit tjänstledig och har på grund av sjukdomen nödgats säga upp sin anställning fr. o. m. den 16/9 1952.

Av en av Svenska järnvägsmannaförbundet verkställd utredning framgår, att fru Pettersson icke kan beredas pension enligt pensionsreglementet, icke heller s. k. summarisk pension, då för erhållande av summarisk pension fordras en medelarbetstid av $3\frac{1}{2}$ timme per dag. Fru Petterssons medelarbetstid per dag har uppgått till $2\frac{1}{2}$ —3 timmar.

Då fru Pettersson — om hon icke hade drabbats av sjukdom — under de närmaste åren skulle ha kommit upp i ovannämnda stipulerade medelarbetstid och därigenom vid framdeles uppkommen fråga om pension sannolikt skulle varit berättigad därtill, synes det rättvist, att hon nu tillerkännes någon form av pension.

Utskottet. Enär den föreliggande understödsfrågan är av beskaffenhet att i första hand böra prövas av Kungl. Maj:t, hemställer utskottet,

att motionerna I: 155 och II: 186 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 april 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlön, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Sundelin, Bergh, Erik Gustaf Andersson, Birger Andersson, Bergman, Lodenius, Erik Svedberg och Eric Holmqvist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Ståhl, Rubbestad, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Staxäng, fröken Elmén, herrar Åkerström, Nihlfors, fru Ericsson i Luleå, herrar Svensson i Alingsås, Blidfors, Svensson i Stenkyrka och Almgren.

Reservation

vid punkten 7 (Professor emeritus K. B. Westman) av herrar Pålsson, Sundelin, Lodenius, Ståhl, Rubbestad, Svensson i Ljungskile, Staxäng, frö-

ken *Elmén* och herr *Svensson* i Stenkyrka, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 262 och II: 278 och därför hemställa,

att riksdagen må med bifall till motionerna I: 262 och II: 278 medgiva, att kostnaderna för den professor emeritus K. B. Westman tillförsäkrade pensionen skall från och med den 1 juli 1953 överflyttas från svenska kyrkans missionsstyrelse till statsverket samt från samma tidpunkt bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.